

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
บ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามประเด็น ดังนี้

1.1.1 ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน และ
ตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 18 คน ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 36 คน โดยเก็บ
รวบรวมจากประชากรทั้งหมด

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง
โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ
กำหนดให้เลือกตอบ (Checklist) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามด้วยตนเอง

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ การแจกแจงความถี่
การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

**ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้การสนทนากลุ่ม**

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีการสำรวจความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่ม มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 7 คน ในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 16 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นสนทนา 5 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ประเด็นที่ 2 ด้านการคัดกรอง

ประเด็นที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ประเด็นที่ 4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

ประเด็นที่ 5 ด้านการส่งต่อ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการ (Moderator) และมีผู้ช่วย โดยผู้ดำเนินรายการเสนอประเด็นการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล ใน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ประเด็นที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็นข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสนทนากลุ่มมาจำแนกจัดกลุ่ม และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสัมภาษณ์มีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวิธิดำเนินการดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 2.1.1 เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.3 หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.4 ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไข 5) ด้านการส่งต่อ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ครบทุกคนตามจำนวนที่ต้องการเพื่อเตรียมไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอผลในรูปตาราง เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการใช้แบบสอบถาม

1.1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1.1.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีการปฏิบัติโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านการส่งต่อนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการปฏิบัติโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ประสานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามความต้องการ และ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สรุปผล และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1.3 ด้านการคัดกรอง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการคัดกรอง มีการปฏิบัติโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ รายงานผล การคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียน และ ผลการคัดกรองมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ คัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

1.1.4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมา

ได้แก่ จัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนครอบคลุมทุกกลุ่ม และ ผู้บริหาร สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนานักเรียน

1.1.5 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข สภาพการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข มีการปฏิบัติโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือและแก่นักเรียนด้วยความ เมตตาและใช้หลักจิตวิทยา รongลงมา ได้แก่ จัดหาครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนว โดยเฉพาะเพื่อให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน และ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองใน การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบและอย่างต่อเนื่อง

1.1.6 ด้านการส่งต่อ สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน บ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการส่งต่อ มีการปฏิบัติโดยรวม อยู่ในระดับ น้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ พิจารณา ข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอกให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือ ต่อไป รongลงมา ได้แก่ ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ ครูประจำ ชั้น ให้ความช่วยเหลือโดยการส่งต่อนักเรียนภายใน ไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ บันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้าน บึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ผลจากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลจากการจากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัด กำแพงเพชร โดยมีความเห็นตรงกันดังนี้ สภาพของการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ นักเรียนเป็นรายบุคคล ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ความหลากหลายของวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ครูได้รู้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนตาม ศักยภาพของเด็ก

1.2.2 ด้านการคัดกรอง จากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ การคัดกรองนักเรียน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย จัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม

1.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาจากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โดยหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

1.2.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขจากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบและอย่างต่อเนื่อง และติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของ โครงการ

1.2.5 ด้านการส่งต่อ จากการสนทนากลุ่มสามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ส่งต่อนักเรียนโดยไม่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยก บันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และครูประจำชั้น ให้ความช่วยเหลือ โดยการส่งต่อนักเรียนภายในไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง ซึ่งจะเป็ผลดีต่อตัวนักเรียนผู้ปกครองและครูในการที่จะร่วมกันแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จและเป็นแนวทางเดียวกัน

2. การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม

อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.1 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อมูลในทะเบียนสะสมมีมากเกินไป รองลงมาได้แก่ ครูมีภาระงานมาก และการจัดเก็บและส่งต่อทะเบียนสะสมไม่เป็นระบบและไม่เป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

2.1.2 ด้านการคัดกรอง ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน รองลงมาได้แก่ แจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และ ครูคัดกรองโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) สำหรับครูประเมินเพียงฉบับเดียว ตามลำดับ

2.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองนักเรียน และการจัดกิจกรรมโฮมรูมไม่ต่อเนื่อง ตามลำดับ

2.1.4 ด้านการการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไข ปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน รองลงมาได้แก่ ครูมีภาระงานมากไม่มีเวลาดูตามป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ทั้งหมด และ โรงเรียนไม่ใช้วิธีแก้ไขปัญหานักเรียนในรูปแบบของ

คณะกรรมการ ตามลำดับ 2.1.5 ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรก

ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียน ไปยังหน่วยงานภายนอก รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขาดงบประมาณในการส่งต่อนักเรียน ไปยังหน่วยงานภายนอก และ โรงเรียนขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่หลักในการประสานขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานภายนอก ตามลำดับ

2.2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ผลจากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลจากการจากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีความเห็นตรงกันดังนี้ ปัญหาการดำเนินงานที่มีความถี่มาก โดยมีหัวข้อที่ควร

ได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ข้อมูลในระเบียบสะสมมีมากเกินไป รองลงมาได้แก่ ครูมีภาระงานมาก และการจัดเก็บและส่งต่อระเบียบสะสมไม่เป็นระบบและไม่เป็นปัจจุบัน

2.2.2 ด้านการคัดกรอง ผลจากการจากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีความเห็นตรงกันดังนี้ ปัญหาการดำเนินงานที่มีความถี่มาก โดยมีหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ครูคัดกรองโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) สำหรับครูประเมินเพียงฉบับเดียว รองลงมาได้แก่ แจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง และผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน

2.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผลจากการจากการสนทนากลุ่มสามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีความเห็นตรงกันดังนี้ ปัญหาการดำเนินงานที่มีความถี่มาก โดยมีหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองนักเรียน รองลงมาได้แก่นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม และการจัดกิจกรรมโฮมรูมไม่ต่อเนื่อง

2.2.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ผลจากการจากการสนทนากลุ่มสามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีความเห็นตรงกันดังนี้ ปัญหาการดำเนินงานที่มีความถี่มาก โดยมีหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ครูไม่ได้รับ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนไม่ใช้วิธีแก้ไขปัญหานักเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการ และครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาดูตามป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนได้ทั้งหมด

2.2.5 ด้านการส่งต่อ ผลจากการจากการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้ ผู้ร่วมสนทนาเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีความเห็นตรงกันดังนี้ ปัญหาการดำเนินงานที่มีความถี่มาก โดยมีหัวข้อที่ควรได้รับการหาแนวทางพัฒนา ได้แก่ ผู้ปกครองบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขาดงบประมาณในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก และ โรงเรียนขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่หลักในการประสานขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานภายนอก

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม

อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.1.1 เน้นกระบวนการอย่างมีขั้นตอน และกำหนดเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน

3.1.2 กำหนดปฏิทินและกรอบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เป็นระบบ และดำเนินการตามกรอบการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

3.1.3 ผู้บริหารนิเทศ ติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ และจัดระบบการปฏิบัติงานเป็นลำดับขั้นตอน มีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

3.2 ด้านการคัดกรอง

3.2.1 จัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน

3.2.2 ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยใกล้ชิด และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน

3.2.3 ใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการคัดกรอง เช่น การสัมภาษณ์จากบุคคลใกล้ชิด การสังเกตจากพฤติกรรมประจำวัน

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

3.3.1 สร้างวินัยเชิงบวกในห้องเรียนเพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบของสังคม

3.3.2 ครูควรสร้างความเข้าใจกับนักเรียน โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความเสมอภาค และเป็นธรรมกับนักเรียนทุกคน

3.3.3 ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำงานร่วมกัน

3.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

3.4.1 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กับครู และผู้ปกครองนักเรียน

3.4.2 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาในรูปแบบของเครือข่ายการทำงาน

3.4.3 ติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของ
การปฏิบัติงาน

3.5 ด้านการส่งต่อ

3.5.1 สร้างความศรัทธา เชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองในการร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหา
นักเรียนอย่างจริงจังร่วมกัน

3.5.2 จัดหางบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.5.3 ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง มี
การทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการที่มีระบบ

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
บ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง
นักเรียน ต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลอง
ลาน จังหวัดกำแพงเพชร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง
ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อ ผลจาก
การศึกษาพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และด้าน
การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ได้ให้ความสำคัญใน
เรื่องการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะ
วิกฤติต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ เจริญไชย (2552, หน้า 106) ได้
ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
ดังนี้คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้าน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน โดยมีรายละเอียดการอภิปรายรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุดได้แก่ เชื่อมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ประสานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามความต้องการ และวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สรุปผล และจัดเก็บอย่างเป็นระบบตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของการเชื่อมบ้านนักเรียน โดยมีนโยบายให้ทุกโรงเรียนต้องเชื่อมบ้านนักเรียนครบทุกคน และรายงานผลให้ต้นสังกัดทราบเป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา หัตถัง (2555, หน้า 109) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (เชียงราย – พะเยา) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การดำเนินงานตามกิจกรรมเชื่อมบ้านนักเรียนเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านครอบครัว เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของนักเรียน ได้ดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ด้านการคัดกรอง มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุดได้แก่ รายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียน และ ผลการคัดกรองมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การรู้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในแต่ละด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียนจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะสามารถช่วยให้ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนสามารถเข้าใจนักเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้เป็นผู้มีศักยภาพ และเป็นข้อมูลในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุราพร อินไชย (2553, หน้า 67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกได้แก่ ข้อ 3 มีการเก็บผลการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

ข้อ 2 มีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน และข้อ 1 ครูที่ปรึกษาได้พิจารณาคัดกรองนักเรียนเพื่อจัดกลุ่ม ตามลำดับ

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมา ได้แก่ จัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนครอบคลุมทุกกลุ่ม และ ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบายในการส่งเสริม พัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิติเวทย์ จิตรวิงาม (2557, หน้า 128) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โดยรวมและรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก ดังนี้ การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี หรือยุวกาชาด เพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อให้ นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2555, หน้า 97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อพบว่า สภาพการดำเนินงานมีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ยกย่องชมเชย ให้รางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดีเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มี การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และส่งเสริมให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามที่ตนเองสนใจและถนัด

1.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือและแก่นักเรียนด้วยความเมตตาและใช้หลักจิตวิทยา รองลงมา ได้แก่ จัดหาครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนว โดยเฉพาะเพื่อให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน และ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับกรมสุขภาพจิต ได้กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนไว้อย่างชัดเจน และจัดทำคู่มือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน

การแก้ปัญหาเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี นิตยา (2551, หน้า 85) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อและข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดมากใน 3 อันดับแรก คือ ครูให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง รองลงมาคือ ครูใช้ หลักจิตวิทยาช่วยร่นในการให้คำปรึกษาและโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2555, หน้า 97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่อ พบว่า สภาพการดำเนินงานมีการปฏิบัติในระดับ มากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ คำปรึกษา อบรม ตักเตือน แนะนำ เพื่อป้องกัน ปรับปรุงแก้ไข มิให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนสนใจ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ แจ้ง ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียนเพื่อ ปรึกษาหารือและหาแนวทางแก้ไข

1.5 ด้านการส่งต่อ มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ พิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอกให้ ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือต่อไป รองลงมา ได้แก่ ติดตามผลการช่วยเหลือ นักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ ครูประจำชั้นให้ความช่วยเหลือโดยการส่งต่อนักเรียน ภายในไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการส่งต่อนักเรียนนั้น จะต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกซึ่งมีขั้นตอนของการดำเนินงานหลายขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาในการดำเนินงานนานผู้ปกครองจึงเกิดความเบื่อหน่ายทำให้ การส่งต่อนักเรียนแต่ละครั้งไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษรา เพิ่มสุข รุ่งเรือง (2555, หน้า 98) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับปานกลาง และรายชื่อพบว่า สภาพการดำเนิน งานมีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีการประสานงานทั้ง หน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนะนำนักเรียนให้เข้าพบ ปรึกษากับครูในรายวิชาเรียนที่มีปัญหาและไม่เข้าใจ มีการบันทึกข้อมูล รายงานการส่งต่อและ

ติดตามการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียน หลังการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ การส่งต่อนักเรียนที่คิดสารเสพติดไปสถานบำบัดรักษา

2. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ข้อมูลในระเบียบสะสมมีมากเกินไป รongลงมาได้แก่ ครูมีภาระงานมาก และการจัดเก็บและส่งต่อระเบียบสะสมไม่เป็นระบบและไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องทำงานหลายด้าน เอกสารที่ครูต้องรับผิดชอบทำในแต่ละงานนั้นจึงเป็นข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อนกันทำให้ครูต้องทำข้อมูลเดิมซ้ำๆ กันหลายเรื่อง จึงเป็นการเพิ่มภาระครูให้มีภาระงานมาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการกรอกข้อมูลเดิมๆ จึงทำให้ระเบียบสะสมไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศรี นิตยา (2551, หน้า 86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่และรายชื่ออยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูไม่ได้ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา รongลงมาคือ นักเรียนไม่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครูประจำชั้นไม่ได้ศึกษารายละเอียดของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจดีพอก่อนลงมือปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง คือ อัตราส่วนการรับผิดชอบของครูกับนักเรียนมากเกินไปที่มาตรฐานกำหนด

2.2 ด้านการคัดกรอง ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน รongลงมาได้แก่ แจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง และครูคัดกรองโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) สำหรับครูประเมินเพียงฉบับเดียว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองกลัวการถูกดำเนินคดีจากสังคมรอบข้างเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรหลาน และกลัวว่าบุตรหลานของตนจะมีปมด้อย ไม่เหมือนเพื่อนปกติทั่วไป เมื่อครูแจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบจึงไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ครูจึงไม่แจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศรี นิตยา (2551, หน้า 86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

สภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและรายข้ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมากใน 3 อันดับแรก คือ ครูไม่ได้สรุปผลการคัดกรองและรายงานผลตามกำหนด รองลงมาคือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้แบบประเมินและนักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญในการตอบแบบประเมิน ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษาไม่ได้แจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนไม่สนใจเข้า ร่วมกิจกรรมโฮมรูม รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง นักเรียน และการจัดกิจกรรมโฮมรูมไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขาดการมีส่วนร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประสานงานกับชุมชนน้อยและไม่ทั่วถึง มีรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนและชุมชนไม่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภูมิสิทธิ์ มั่นคง (2553, หน้า 101) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยา เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามี ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกิจกรรมกับนักเรียนด้วย ความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันอย่างมีความสุข และผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือและเอาใจใส่ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูไม่ได้รับ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน รองลงมาได้แก่ ครูมีภาระงานมากไม่มีเวลาติดตามป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ได้ทั้งหมด และ โรงเรียนไม่ใช้วิธีแก้ไขปัญหานักเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอพะพวย เขต 2 มุ่งเน้นทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนเป็นหลัก จึงให้ความสำคัญกับการจัดอบรมทางด้านวิชาการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น หลัก ครูจึงต้องปฏิบัติตามนโยบายทำให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุริยา บุญเลิศ (2550, หน้า 100) ได้ศึกษา วิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า โดยรวมมีปัญหามาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไป

น้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการของวัยรุ่น และปัญหาระบบการประสานงานระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ การบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขาดงบประมาณในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก และ โรงเรียนขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่หลักในการประสานขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขาดการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี ขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และการให้ความรู้จากหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิราภรณ์ ทองสร้อย (2552, หน้า 104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อในภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า การรายงานผลการช่วยเหลือโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างสม่ำเสมอ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ การติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง และการประสานการทำงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าตามลำดับ

3. ผลจากการหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏผล ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ เน้นกระบวนการอย่างมีขั้นตอน และกำหนดเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน รองลงมาได้แก่ กำหนดปฏิทินและกรอบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เป็นระบบ และดำเนินการตามกรอบการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และ ผู้บริหารนิเทศ ติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ และจัดระบบการปฏิบัติงานเป็นลำดับขั้นตอน มีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ ด้านการคัดกรอง แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ จัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน และ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยใกล้ชิด และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน รองลงมาได้แก่ ใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการคัดกรอง เช่น การสัมภาษณ์จากบุคคลใกล้ชิด การสังเกตจากพฤติกรรมประจำวัน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา แนวทางที่มีความคิดเห็น

มากที่สุด ได้แก่ สร้างวินัยเชิงบวกในห้องเรียนเพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
 รองลงมาได้แก่ ครูควรสร้างความเข้าใจกับนักเรียน โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความเสมอภาคและเป็น
 ธรรมกับนักเรียนทุกคน และส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำงานร่วมกัน
 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ อบรมให้ความรู้
 เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กับครู และผู้ปกครอง
 นักเรียน รองลงมาได้แก่ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาในรูปแบบของเครือข่ายการทำงาน
 และติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ด้านการส่งต่อ
 แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ สร้างความศรัทธา เชื่อมมั่นให้กับผู้ปกครองในการร่วมมือ
 เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างจริงจังร่วมกัน รองลงมาได้แก่ จัดหางบประมาณเพื่อใช้ใน
 การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกที่
 เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการที่มีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวุฒิ
 ไกร วุฒิกัมพล (2557, หน้า 63) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการ
 ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการจากหาแนวทางพัฒนา สรุปได้ดังนี้ โรงเรียน / ครูที่ปรึกษา
 ประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อสำนักงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาล โรงเรียน
 การศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่จะช่วยสร้างความเข้าใจถึงพฤติกรรมของนักเรียน
 ล่วงหน้าไว้ก่อน ในการที่กำหนดแนวทางปรับพฤติกรรมนักเรียน ร่วมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง
 อาจอยู่ในลักษณะของเครือข่ายการปฏิบัติงานช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ผู้ส่งต่อนักเรียนต้องสรุป
 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่
 เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและ
 การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมา ทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่าง
 ต่อเนื่อง ถ้ามีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องด้วยจะดียิ่ง
 โรงเรียน / ครูที่ปรึกษาควรแนะนำให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียนโดยใช้
 คำพูดที่สร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ระวังไม่ให้
 นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด วิตกกังวล พยายามทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไป
 พบครูที่ช่วยเหลือตามกรณีที่โรงเรียน / ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม โรงเรียน / ครูที่ปรึกษา
 ควรนัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย โรงเรียน ครูที่
 ปรึกษาต้องพยายามติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับทราบความก้าวหน้าใน
 การช่วยเหลือนักเรียน และความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่ ผู้บริหาร
 โรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรกำหนดปฏิทินและกรอบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เป็นระบบ นิเทศกำกับ ติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ ครูควรจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่พบว่านักเรียนมีปัญหาและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สรุปผล และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการคัดกรอง ผู้บริหารควรประชุมคณะครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นแนวทางเดียวกัน ครูควรคัดกรองนักเรียนและจัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศ ให้เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผู้บริหารควรประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มนักเรียนทุกกลุ่ม ครูควรจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้กับครูผู้ปกครองในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้ตัดสินใจเข้าร่วมตามความถนัดและความสนใจของตนเอง เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
5. ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานให้เพียงพอ และแต่งตั้งผู้ประสานงานที่ทำหน้าที่หลักในการประสานกับหน่วยงานภายนอก ครูควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือเพื่อส่งต่อนักเรียนและติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน